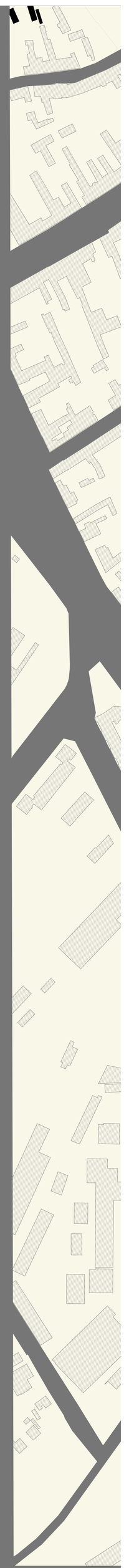

Központképző pólusok

Debrecen egykor még palánkfallal is körülvett organikus mezővárosi szerkezetének régóta természetes központja és jelképe a Református Kollégium és Nagytemplom együttese. A templom monumentális főhomlokzata előtt ünnepélyesen szétnyíló Piac utca finom hajlataival a város kereskedelmi ütőere, amely az ezredfordulóra a közösség főtere lett.

A főutca a túlsó végén újra kiszélesedik és a kissé tagolatlan, a főtérhez képest elhanyagolt teresedést az ostromban lebombázott régi állomásépület helyén fél évszázada fölhúzott klasszicizáló modern vasúti pályaudvar hosszan elnyúló, szikár épülete zárja. Az épület előtt kietlen térség, amelyen mindenféle szellemi tartalom nélkül bonyolódik a vasúti és a városi, városkörnyéki mindennapi közösségi közlekedés. A vasút túloldalán a déli városrészek egyetlen köldökzsinóron kapcsolódnak a központi várostesthez, mivel a város számára gazdasági fellendülést hozó vasútépítéssel együtt járt a vasúton túli területek térbeli elszakadása.

Az új közlekedési központ alkalmas lesz a vasútépítés okozta városszerkezeti ellentmondások feloldására, mert felülépítéssel áttöri a vasúti vágányok képezte fizikai falat és térbeli kapcsolatot teremt a központ és a potenciális déli fejlesztési területek (lakó-, iroda- és ipari parkok), illetve a repülőtér felé.

Északon a Református Kollégium és Nagytemplom képezte szellemi központ közelében további fontos kulturális intézmények települtek az idők folyamán (Déry Múzeum, Kölcsey Központ, stb), sőt lényegében az egész nagyerdei egyetemi negyed is ide kapcsolódik az egyetemi sugárúton keresztül. Valóságosan a Nagyerdei Campus Korb Flóris-tervezte monumentális Központi Épületéig terjed a városközpont építészeti aurája.

Ahogy északon elsősorban a kulturális és oktatási központ-funkció generálja száz éve a városfejlődést, úgy lehet délen a tervezett Intermodális Közösségi Közlekedési Központ a 21. századi területi fejlesztések motorja, az igazi nagyvárossá válás szimbóluma. Itt most lehetőség nyílik az innovatív városfejlesztés déli irányú szerves kiterjesztésére egy 21. századi új központi épületen keresztül egy leendő 21. századi repülőtéri fogadóépületig.

Az intermodális közösségi központtal új centrum-képző elem jön létre, amely mozgásról, közlekedésről, a gyors és kényelmes helyváltoztatás lehetőségéről szól. Alapvető cél a különböző forgalmi igények maximális kiszolgálása, a közlekedési módok közötti eszközváltás optimalizálása, a lehető legrövidebb átszállási idő biztosítása, a szükséges gyalogos szintváltások minimalizálása.

Megérkezés a Városba

A nagyvárosi fejpályaudvarok jellegzetes, nagyfesztávolságú csarnokszerkezeteit átértelmezve és térben átfordítva a mozgás, megérkezés és találkozás városi tereire helyeztük az építészeti hangsúlyt. A háborúban elpusztult régi állomásépület homlokzati architektúrájának íves motívuma, az egyetemi főépület monumentális ívei és a mai pályaudvar várócsarnokának finomvonalú, modernista vasbeton kupolahéj struktúrája is bele van rejtve a vágányokra merőlegesen induló, ívelődő és szűkülő dongaszerkezetbe. (Az épületeknek is van természetes létideje és ezt az időt megítélésünk szerint a jelenlegi állomásépület tisztességgel kitöltötte.)

A megváltozott városi mozgásformák új térhasználatot igényelnek. Az utazással, érkezéssel és indulással , átszállással összefüggő funkciók számára azokat művészien szolgáló és kifejező térrendszert hoztunk létre. Az áramló terek dinamikájának élményszerű felfedezésére és néhány nyugodt pont kijelölésére alapoztuk tervünket, amelynek minden korosztály számára lesz mondanivalója. Mintha a korábbi állomásépületek az ottmaradt várakozásokból, találkozásokból, elindulásokból és érkezésekből születnének itt újjá. Maga az épület eredeti tereivel, részleteivel és bútoraival inspiráló, élménygazdag városi közeget hoz létre, amely elősegíti a találkozásokat.

Jelkép és identitás
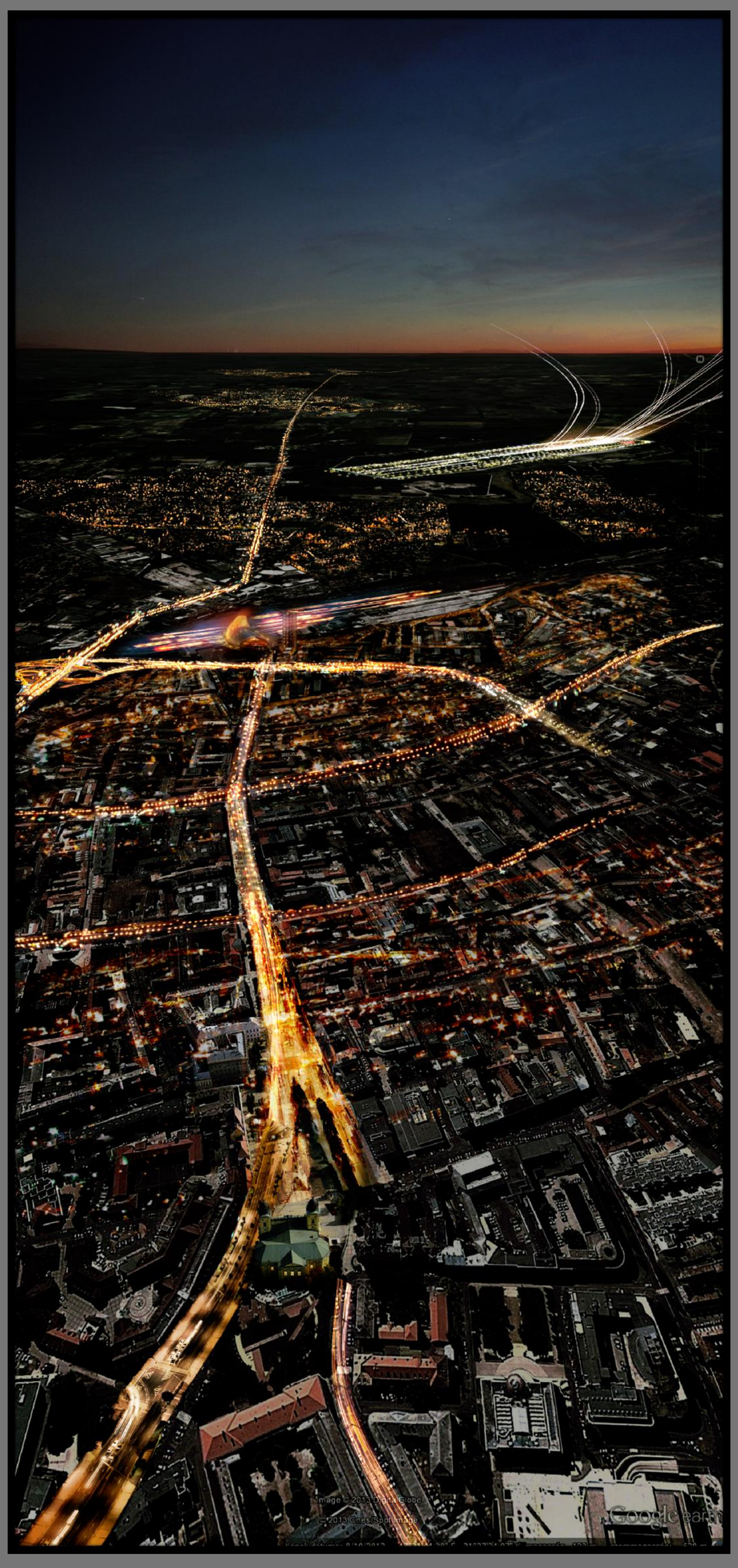
Egy épületnek túl kell mutatnia saját fizikai határain, fontos, hogy finom rezgéseivel szervezze szűkebb és tágabb környezetét, sőt az egész városrészt. A városnak szüksége van ugyanis egyszerű, nagyvonalúan elegáns, tisztán áttekinthető, nyitott multifunkcionális terekre, amelyek a közösségi közlekedési funkciók összetett kritériumainak is kiválóan megfelelnek. A Nagytemplomtól szűkülő-táguló főutcai térfolyam a Petőfi tér irányított térsorán keresztül vezet be a jelként a vágányok fölé magasodó műtárgyszerű dongatérbe, természetes módon és közvetlenül kapcsolva össze a különböző közlekedési módokat, mozgásformákat és városrészeket. A Petőfi tér térfalainak és részben térsíkjának újraértelmezésével nyitott, nyitott-fedett és fedett terek dinamikus láncolatát, az élményszerű találkozások zöld tereit hoztuk létre. Fontos ugyanis, hogy ne aluljáróból, a föld alól bukkanjunk föl, hanem megérkezéskor jólesően rátekinthessünk a városra és így találkozhassunk a többiekkel.